

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HANS KNUDSEN

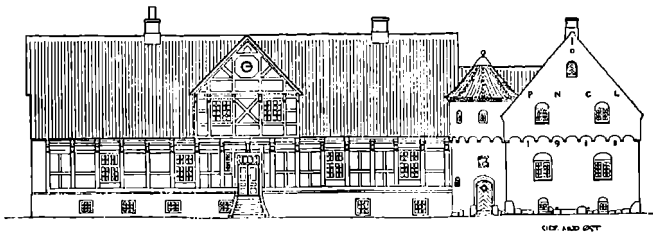
AVNSBJÆRG

F. V. Backhausens Bogtrykkeri
Viborg

HANS KNUDSEN

AVNSBJÆRG

F. V. BACKHAUSENS BOGTRYKKERI
VIBORG

Den gamle Vestfløj og nye Nordfløj

A V N S B J Æ R G

Af Hans Knudsen.

Naar Avnsbjærchs Navn er saa meget mere kendt over det hele Land end saa mange andre gamle Gaarde af samme Størrelse og høje Ælde, skyldes det ganske sikkert hverken dens Arkitektur eller dens Ejers Berømmelse, men det skyldes Steen Steensen Blicher.

Som en lille svagelig Dreng færdedes han her hos sin Moders Morbroder, Steen Steensen, efter hvem han var opkaldt. Han kom her især, naar Forholdene hjemme i Vium Præstegaard hos hans tungsindige, næsten sindsyge Moder blev for vanskelige. Paa Avnsbjærg var det nu heller ikke altid nemt for den lille at begaa sig. Den gamle Onkel var ganske vist skikkelig nok; men hans Frue var ikke for ingen Ting en Schinkel, en Søster til den ondskabsfulde Herre til Hald, Kammerherre og Landsdommer Schinkel. Blicher skriver, at hun ofte sagde: »Hvor er din Villie, lille Steen?«, og han var da dresseret til at svare: »I Bedstemoders Lomme«. Hun var kommet i Ægteskab med Steensen i en saa bedaget Alder, at hun ikke vidste ret meget om, hvad Børn er for Væsener; dog mente de ham det godt nok, holdt Lærer for ham og vilde gerne, at

han skulde befinde sig vel hos dem, men han følte Opholdet her som en Indespærring. Tjenestefolkene og ikke mindst Skytten har sikkert forekommet ham den mest tiltrækkende Omgang. Paa Gaarde er jo Borgstuen med Karles og Pigers Skæmt og Beretninger meget mere interessant, end hvad der foregaar i Herskabets stille Stuer, og lille Steen har sikkert haft Ørene med sig, og hvad han hørte der, har slaæet dybe Rødder i hans modtagelige Barnesind.

Om ved 1800 døde begge de gamle, efter at de adskillige Aar før havde maattet opgive Avnsbjærg, og Blicher dyrkede Studierne i Randers Latinskole, og han var siden adskillige Aar borte fra Egnen baade i København som Student og senere som Huslærer paa Falster, som Adjunkt i Randers og Præstegaardsforpagter i Randlev; lidet straalende var det altsammen gaaet, og i 1819 vendte han tilbage til Hjemstavnens som Præst i Torning og Lysgaard. Han boede nu ikke mere end en Mils Vej fra Avnsbjærg, og Barnedomsminderne fik fornyet Magt. Hvad virkeligt han havde oplevet eller hørt om, satte Fantasien i Bevægelse, og Avnsbjærg blev ofte Stedet, hvor de dramatiske Begivenheder foregik, og med hans nøje Kendskab til Gaard, Egn og Mennesker kommer der et saadant Præg af Virkelighed og Troværdighed over hans Fortælling, at det opdigtede tager sig ud som Kendsgerninger.

I Blichers Brug af Avnsbjærg maa man dog skelne mellem en mere historisk, hvor det Avnsbjærg, han kendte, er Hovedscenen, og en anden mindre historisk tilforladelig, hvor han bruger Avnsbjærg Gaard og dens Besidderses Navne som det nærmest liggende.

Skytten paa Avnsbjærg er fuld af Virkelighed i

Skildringen af Menneskene dér, der er Selvoplevelsens Præg over det hele, men Skytten, der i 1791 var bleven fundet død under sin Hest paa Stendalsgaards Mark, hed efter Kirkebogen bare ikke Guillaume de Martonnière, men slet og ret Vilhelm Johansen, og han var ikke gift. Der var ogsaa en Karl, der myrdede

Avnsbjerg. Matrikulkort fra 1815. — Nord opad.

sin Kæreste, men om Vilhelm Johansens overmaade Ædelhed i den Sammenhæng, ved vi intet.

Et noget ældre Avnsbjerg møder vi i Røverstuen, og der er vist ikke Spor af historisk Virkelighed i Fortællingen; men der er dog Grund til at fremdrage, at Blicher dér skildrer Gaardens Udseende. Fra Lade- gaarden kom man ad en Lindeallé til Borggaarden, som var trefløjet. Til Venstre laa Hovedbygningen, to Etager høj med en Kvist, som kaldtes Taarnet — helt korrekt er dette nu ikke, i Blichers Tid var den kun paa een Etage, og tidligere havde den været paa tre

Etager og haft et Taarn, men han har altsaa vidst noget om en større Højde i Fortiden — den midterste Fløj var teglhængt een Etage høj og bestemt til Tyens det lige fra Ridefogden til Svinedrengen, og i højre Fløj var Forpagterboligen, endelig stod Træhesten i Krogen mellem disse to Fløje.

Af Avnsbjærgets ældre Ejere er Jørgen Marsvin den, Blicher helst tyer til, og det er ganske rigtigt, naar han i »Æ Bindstow« lader Pe Baahstrup berette, at det er ham, der rev Baastrupgaarde ned, altsaa nedlagde en Landsby, som laa under Avnsbjærg, og dér byggede Marsvinslund, »som vi Bynner inno kalle Baahstrup, men di stuer kalle Marswynsluhn«, men ellers er der ikke meget historisk Sandhed i Blichers Brug af ham, naar han skal have en Herremand til at tage Affære, som overfor Røverne i de tre Helligaftener, hvor det er Jørgen Marsvin, der besøger dem til strækkeligt pint, til de bekendte. Fuldkommen Skæmt er det, naar han i Bindstow paa Grundlag af den stedlige Udtale af Navnet som Annsbjærg lader Wolle Hanssen berette om den »Buenpihg« fra Skræ, som hed Ann og blev Frue paa Gaarden, der fik Navn efter hende, som før den Tid havde »et ant Nawn ingen nolowend ka how«.

Fra Avnsbjærg var ogsaa den læspende Junker Jens Munk, der skulde have været trolovet med Else Sandberg, men hvis Forlovelse formedelst Præsten i Torning faldt saa grumme uheldigt ud. Atter her har han grebet til det kære Avnsbjærg, skønt Munkerne ikke har ejet Gaarden. Præsten er historisk nok, men den Junker, han kom for Skade at stikke ned, hed Otto Skram og var ikke fra Avnsbjærg, men fra Hammergaard.

Det er jo imidlertid ikke Blichers Avnsbjærg, men et endnu ældre Avnsbjærg, De venter at høre om, og vi kan da begynde med et ordentlig Hop tilbage, længere end nogen »nolowend ka how«. Vi skal meget længere tilbage end til Ann fra Skræ, thi Avnsbjærg har baaret sit Navn gennem 600 Aar paa det nærmeste. 1340 nævnes den første Gang, idet der da omtales en Erik Christoffersen til Auintzberig, der trættedes med Folk i Randers¹⁾). Den Slægt hvortil, han blev Stamfader, kaldtes senere Løvenbalk og førte et Vaaben med en Løve ovenover 2 Bjælker i Guldfelt. Løver i Vaabenet var noget meget fint i gamle Dage, og Traditionen gaar da ogsaa ud paa, at han var Søn af Kong Kristoffer II., ganske vist en af Danmarks sletteste Konger, og en Jomfru af Slægten Lunge, som han dog har formaaet at besnære, formodentlig i sine Junkerdage.

Eriks Søn Niels blev gift med Sofie, Datter af en Johan Rantzau, om hvem der intet vides, men Slægten var og er jo kendt nok. Niels Eriksen til Avnsbjærg nævnes i 1377, da han i Nyborg var med til at bekræfte Kong Olufs Forpligt, »at alle oc huær Danmarcks riges inbigdes mæn, i huad som hælst rigens land the i bo, scullæ nydæ stadigt frid oc glædes off ræt logh oc theræ frihed«, som det hedder i en gammel dansk Oversættelse af den latinske Original, i hvilken han kaldes Nicolaus Erici de Awensbergh og er en af de ret faa Adelsmænd, der er anført med deres Gaard, nemlig ca. 10 af 100.

Avnsbjærg var altsaa en Gaard, man kunde være bekendt at nævne sig af i godt Selskab. Niels bliver

¹⁾ Neergaard i Lysgaard m. fl. Herreders Aarvog 1925.

vi dog hurtig færdige med og kan gaa over til hans Søn Jens, der 1396 blev Landsdommer i Nørrejylland. Han var to Gange gift, først med Ellen Munk – helt uden Munker har Avnsbjærg altsaa dog ikke været – og anden Gang med en mere tvilvsom Dame, for saa vidt vi ikke ved Navn paa hende, men kun Vaaben, saa adelig var hun i hvert Fald.

I de Dage var Forholdet mellem Avnsbjærgmanden og Clausholmmanden ikke saa godt som nu, de laa nemlig i Fejde, og den endte med, at Jens Nielsen i 1404 slog Jens Jensen Brok til Clausholm ihjel. Det blev ham et meget dyrt Foretagende, thi Forliget med den dræbtes Fader og Slægt kom til at koste ham store Summer baade i Jordegods til evige Messer og i Penge, idet han maatte bekoste Begravelsen paa det fejreste og bedste med begge Slægters Venner. 30 fattige Folk skulde han klæde, og de skulde holde 30 Blus, 6 Pilgrimme skulde han udsende til Jerusalem, Rom og andre fjerne Steder og 9 til nordiske Valfartssteder som Sct. Knud i Odense, til Sct. Søren i Ry, Sct. Olav og Sct. Erik. 200 Mand og Svende skulde han beværte for den dræbtes Fader og Brødre, og Klenodier maatte han love. Det var dyrt altsammen, men saa kom det, der maa have været værst for en Rigsraad og Ridder, han skulde overgive hans Fader og to Brødre et draget Sværd eller Kniv og falde paa Knæ for dem og bede dem ydmygeligen for Guds Skyld, at de vilde tilgive ham.

Til Vidnesbyrd om dette Forlig udfærdigedes et Dokument i Helsingborg, hvor han i Dronning Margretes, Ærkebispens og 7 Bispers Overværelse samt med 27 Riddere og 7 Væbnere tilsagde Brokkerne evig Fred og Venskab. Den gode Dronning har sig

kert med Glæde været med til at hidføre disse Resultater, som svækkede Stormændene og faldt ud til Fordel for Kirken.

Jens Nielsen levede mangan god Dag efter disse sørgelige Begivenheder og var en meget anset Mand, hvis Navn hyppigt forekommer i Datidens Aktstykker mest dog som Vitterlighedsvidne, og han skal først være død i 1438 (eller 1442) om ved 90 Aar gammel, og han blev begravet hos Graabrødrene i Viborg, hvor hans noget mishandlede Ligsten nu ligger paa »Tavsens Minde«.

Med Jens Nielsen havde Løvenbalkerne kulmineret. To Sønner, Mogens og Erik, og nogle Døtre efterlod han sig. Sønnerne havde Avnsbjærg i Sameje en Tid. Mogens giftede sig med en Enke paa Tjele, som hans Søn med hende kom til at arve. Erik blev ved Avnsbjærg, giftede sig et Par Gange, som man gjorde i de Tider, og fik et Par Sønner, Peder og Erik, der begge skrev sig til Avnsbjærg. Peder ejede dog tillige Vinderslevgaard. Han efterlod sig kun en Datter, og Avnsbjærg tilfaldt alene Broderen Erik Eriksen. Han var ogsaa gift et Par Gange, først med Mette Lauridsdatter Ulfeld til Løjtved paa Fyn og efter hendes Død med Thore Eriksdatter Hvass af Ormstrup, der sad Enke efter ham i 1515. Han havde ikke siddet saa godt ved Stedet og havde maattet pantsætte en Del Bøndergods til Landsdommer Niels Clementsen; snart gled 2 Gaarde i Vium, snart andre i Skræ eller Sjørslev, og han løste aldrig noget hjem igen. Være endnu gik det hans Børn. Han havde kun en Søn Gert og 4 Døtre, og da en Broder skulde have to Søsterlodder, ejede han altsaa $\frac{1}{3}$ af Avnsbjærg Gaard og Gods og hver af Døtrene $\frac{1}{6}$. Disse Arvelodder søgte

Niels Clementsen at samle paa sin egen Haand, og det lykkedes ham gennemgaaende fortræffeligt. Gerts $\frac{1}{3}$ fik han købt i 1509, og hans Søstres Parter redede han efterhaanden ogsaa. Kun Jomfru Gertruds fik han ikke. I 1513, da han var Ejer af de $\frac{2}{3}$ af Gaarden, klagede hun paa Lysgaard Herredsting over, at han sad paa Avnsbjærg og brugte den uden hendes Ja og Minde, og hun forbød ham og hans Foged at bruge Godset, før hun vidste den Del, som arvelig skulde tilfalde hende efter Faderen. I 1514 spillede hun ham tilmed det Puds at sælge sin Part af Ejendommen til Hr. Predbjørn Podebusk. Denne Handel blev ganske vist i 1547 kendt for magtesløs at være, men da Niels Clementsen da havde ligget adskillige Aar i sin Grav, kunde han ikke have megen Glæde deraf.

Hvem var nu denne Niels Clementsen, som her pludselig dukker op og systematisk panter og køber sig frem til Besiddelse af Avnsbjærg? Ja, han var Landsdommer, Lensmand og Rigsraad, men endda ved man intet om hans Herkomst. Om han var af Adel eller ikke, er ogsaa omdisputeret, idet han til Tider betegnes som ufri, men han vandt i udpræget Grad Kong Hanses Yndest, og han varetog med stor Dygtighed baade sine egne og Kronens Interesser, han var ret en driftig Jyde med Skib i Søen og stor Handelsvirksomhed, men elsket var han ikke af de andre Rigsraader, og han søgte heller ikke ved standsmæssigt Giftemaal at vinde Fodfæste i den danske Adel, idet han ægtede Anne Mikkelsdatter, som vistnok var ufri, foruden at han udenfor dette Ægteskab havde flere Børn med en anden. Da Kong Hans døde, faldt Adelen over ham, og han mistede Kalø Len, men Kristiern II. var ham naadig stemt, saa at han i Stedet fik

Aalborghus, det største af alle jyske Len. Han maatte dog snart efter opgive sit Landsdommerembede, og han trak sig tilbage fra Rigsraadets Møder, saa nogen Modvind havde han alligevel under det nye Regimente, og da han døde i 1518, saa det tilsyneladende ikke godt ud for hans Arvinger, idet Kronen beslaglagde alt hans Gods, mulig var det dog blot en Forsigtighedsregel for at have noget at holde sig til, hvis der skulde afsløres Mangler ved hans Regnskab. Snart efter fik de dog det meste tilbage, dog ikke Avnsbjærg, der nu en Tid forblev Krongods.

Naar Niels Clementsen havde indtaget en tvivlsom Stilling indenfor den danske Adel, skulde man tro, at hans Søn Rasmus Clementsens Stilling udenfor samme Stand maatte være sikker nok, da han ikke var ægtefødt og tilmed Søn af en ufri Kvinde, men saadan blev det ikke. Skønt Kristiern II. kun havde gjort ham godt, svigtede han ham straks, og uden at man egentlig kan forstaa hvorfor, var de oprørske Rigsraader saa ivrige for hans Tilslutning, at de ikke blot gav ham Tilladelse til at faa næsten alt Faderens beslaglagte Gods tilbage, men endog forpligtede sig til ikke at vælge nogen ny Konge, som ikke vilde forbinde sig til at bekræfte denne Tilbagegivelse. Frederik I. handlede ogsaa i bedste Overensstemmelse hermed, og Rasmus fik nu Brev paa al Kronens Rettighed i Avnsbjærg Hovedgaard. Han blev Kongens Hofsinde, og et Len fik han ogsaa, saa denne Frillesøn var godt paa Veje til at vinde sig Plads blandt Rigets første Mænd, skønt han var af en raa og voldsom Karakter, men Døden gjorde allerede i 1529 en Ende paa en Løbebane, som tegnede til at blive mere straalende, end Manden egentlig fortjente.

Efter hans Død tilfaldt de $\frac{2}{3}$ af Avnsbjærg, han havde ejet, hans gamle Moder Birgitte Jensdatter, men hun solgte straks sin Del til Rigshovmester Mogens Gøye, som endelig fik hele Gaarden samlet paa sin Haand ved 1536 at erhverve den Del af den, som Predbjørn Podebusk stadig sad inde med, siden Gertrud Eriksdatter Løvenbalk havde solgt til ham i Steadet for til Niels Clementsen saaledes om hendes Søskende.

Mogens Gøye var baade som Godsejer og som politisk Personlighed en af Danmarks mægtigste Mænd. Han tog afgørende Del i alle de store Begivenheder, baade ved Kristiern II.s Afsættelse i 1523 og senere under Grevefejden, da han virkede med stor Iver for Christian III.s Valg til Danmarks Konge, og han greb aktivt ind i Skipper Klemensfejden. Da Adelen havde lidt sit forsmædelige Nederlag ved Svenstrup, samlede han en Styrke af Adel og Bønder ved Gudena og reddede saaledes det østlige Jylland fra Skipperens plyndrende Skarer.

Ogsaa Kirkens Reformation havde i ham en god, men besindig Tilhænger.

Da Mogens Gøye ejede Frydendal, Gunderslevholm, Græse og Gisselfeld paa Sjælland, Clausholm, Keldkær, Skærvad og Skærsø i Jylland, Krænkerup paa Lolland, Tunbyholm i Skaane og Købstadgods i alle større Byer, har han næppe dvælet meget paa Avnsbjærg, men saa megen Interesse havde han dog for denne Gaard, at han byggede den Hovedbygning, vi nu staar overfor, dog i en noget reduceret Skikkelse. Jeg kunde tænke mig, at naar Avnsbjærg var en ret eftertragtet Besiddelse i Fortiden, skyldes det dens Beliggenhed i Hjertet af Jylland i Nærheden af

Hovedstaden Viborg. Naar de store Skarer strømmede til til Snapsting om Foraaret og Mouritii Ting om Efteraaret, kunde det være at foretrække at have en god Gaard i Nærheden, saa at det ikke var nødvendigt at opholde sig den hele Tid i den overfyldte By, og gode Gaarde i Viborgs Nærhed er jo en sjælden Vare.

1544 døde Mogens Gøye. Med sine to Koner havde han 17 Børn, men der var jo ogsaa nok at dele. Avnsbjærg tilfaldt Christopher, en af Sønnerne, der med sin Kone Birgitte Bølle fik Orebygaard paa Falster og senere arvede han efter en Broder Gunderslevholm og efter en Søstersøn Clausholm, Bregentved og Bollestrup.

Han blev saaledes en endda meget velhavende Mand, men Velstand og Landmandsdygtighed var egentlig ogsaa det eneste, hvorved dette Ægtepar udmærkede sig. Processer førte han ogsaa rigelig af, han havde saaledes meget ondt ved at finde sig i, at den fede Arv efter hans Søster Birgitte Gøye og Svoger Herluf Trolle blev anvendt i Overensstemmelse med deres Testamente til Oprettelse af den senere saa berømte Skole, og han prøvede paa at faa Testamentet omstødt, og skønt hans Ægteskab blev uden Livsarvinger, var han mere end sendrægtig til at oprette nogle Hospitaller, hvortil Forpligtelsen fulgte med noget Arvegods.

Naar vi alligevel maa beskæftige os lidt med dette Ægtepar, er det, fordi der eksisterer en stor Samling Breve til og fra Christopher Gøye og Birgitte Bølle, og der kan vi faa ikke saa lidt at vide om Avnsbjærg. Det er ganske vist ikke ret mange Breve, de selv har skrevet fra Avnsbjærg. 15. April 1564 skriver

han dog derfra til Birgitte og tilføjer i en Efterskrift: Kære »Byrrytte« maa du vide, at vort Kvæg er vel tilpas og have vi 21 Kalve, 48 Lam, 17 Kid, og der er død mange af Kiddene«.

Mere interessante er dog nogle yngre Breve fra 1587 og 1589 fra Fogden paa Avnsbjerg til Birgitte Bølle, der da havde været Enke siden 1584. I det første Brev af 14. Juni 1587 fortæller han om, hvorledes Sæden staar:

»Og teer alle Slags Korn sig meget vel her paa Marken, Gud allermægtigste være lovet, og er her saaet 31 Tdr. 4¹/₂ Skp. Byg nu i Aar, og lod jeg føre Møg paa begge Humlehaverne, ellers havde her blevet saaet mere Byg, og er her saaet 15 Tdr. 3¹/₂ Skp. Boghvede«.

Saa har han opmaalt, hvad Korn der fandtes, og han føjer til »og svær jeg om Gud, at det er retfærdelig maalt, saa at Eder er ingen Uret sket derudi«. Kornhandelen gaar det trægt med, han har solgt 68 Tdr. 2 Skp. Rug for 7¹/₂ Mark Tønden, »og svær jeg om Gud, jeg ikke endnu kunde have solgt en Tønde, havde jeg ikke borget det hen til St. Olufsdag (29. Juli), og kan jeg endnu intet sælge for rede Pendinge«. Priserne var dog ikke smaa, han mener, at man dog skal sælge det i Aar, »thi det bliver ikke saa dyrt igen med Guds Hjælp i mange Aar«.

Det næste Brev er fra 22. Juli s. A. Alt Kornet teer sig stadigt meget vel, kun er det gaaet helt galt med Boghveden, »det blev slet heden frøsen nu paa Torsdag var otte Dage«, altsaa en ganske usædvanlig haard Nattefrost paa den Aarstid, men i 40 Aar har Rugen ikke staaet saa godt. Han har ladet et stort Stykke Jord opbryde mellem Ladegaarden og Humle

Mølle, som var noget gammelt ugavnlig Jord, og han havde ladet age mere end 400 Læs Jord i Ladegaarden. Tørvne og Kærhøet havde han i Hus »og lader jeg nu slaa igen paa Mandag, thi jeg haver forholdt det saa længe, for Enget er ganske lidet groet her i Landet«.

I samme Brev er der ogsaa udmærkede Oplysninger om Gaardens Mejeri.

»Og maa I vide, at der er slaget fra den 18. Uge efter Trinitatis 86 og til Paaske 11 Fjerdinger Smør og gjort 250 Suroste fra Paaske og til nu, Smør 13 Fjerdinger og gjort lange Sødoste 272, stakket Oste 159, Gedeoste 56, 546 Suroste, og slaas der nu om Ugen 5 Pund 9 Mark Smør¹⁾, og gøres 28 Langoste, 14 stakket og nu ikke uden 3 Gedeoste om Ugen og en halv Hundred og syv Suroste, og er her ikke uden een Td. gammel Smør paa Gaarden«.

Fra 1589 er der kun et Brev fra samme Foged, Mikkell Andersen, dateret 3. Juli.

Kær og Skovhøet er nu slaaet, og noget af det i Hus. I Ladegaarden er der 16 Kalve, Lammene er klippet, og der blev 13 Mark engelsk Uld og 1 Pund 8 Mark dansk. Det har altsaa været et fremragende Husdyrbrug med engelske Faar. Ellers klager han over Skovtyverier, navnlig de Ungstrup Mænd er slemme, og han vil have et Dige opkastet mellem Avnsbjærg Mark og Ungstrup Mark.

Som en sørgelig Efterskrift kommer tilsidst »Og maa I vide, at de »calconske« Høns laa paa mere end 30 Æg, og der blev efter 8 Kyllinger, og de er døde«.

Det er ikke vigtige Efterretninger, men Mikkell An-

¹⁾ 1 Td. Smør = 16 Pd., 1 Pd. = 24 Mk.

dersens Breve kaster dog et saare interessant Strejfflys over dansk Landbrug paa et Tidspunkt, da det tjente Penge, og de afslører en mere mangesidig Drift, end vi paa Forhaand maatte vente, dog har dette sikkert været ud over Gennemsnittet.

Birgitte Bølle, i en samtidig Slægtbog ogsaa kaldet »de Brahers gale Moster«, døde 1595, og da hun som sagt var barnløs, gik Gaarden over til Udarvinger. Ejer af Avnsbjærg blev Peder Marsvin, som var en Søsterdattersøn af Christopher Gøye. Hans Fader var Jørgen Marsvin til Hollufgaard, som han byggede op i den Skikkelse, hvori den endnu staar.

Peder Marsvin var kun 17 Aar, da han arvede Avnsbjærg, senere blev han gift med Mette Brahe, og som et Vidnesbyrd om dette Ægtepars Tilknytning til Avnsbjærg staar der nu i Spisestuen en smuk Sandstenskamin med deres Vaabener. Den blev gjort til Kamin, af en senere Ejer, Grev Rantzau, sat over Hovedbygningens Indgang, derefter lagt paa Loftet, 1897 anbragt i Sydgavlen, og for faa Aar siden vendte den tilbage til sin oprindelige Plads, saa den maa siges at have oplevet mere end de fleste Kaminer. Et andet Minde om Ægteparret er en Klokke i Sjørlev Kirke, skænket af Mette Brahe.

Allerede i 1614 døde Peder Marsvin, og 8 Aar efter døde Mette Brahe, og da var Arvingen til Avnsbjærg Jørgen Marsvin kun 13 Aar gammel. Han er den af Avnsbjærgs Herremænd, Blicher, som før omtalt, helst har holdt sig til som en rigtig Herremand, der ogsaa kunde forstaa en Spøg, som da Pe Baahstrups Oldefars Oldefar, Pe Sow, titulerede ham og alle de andre Adelsfolk med Svinenavne som Galt, Gris og Orne som sine Frænder og reddede sig en Gaard derved. Hans

før omtalte Oprettelse af Hovedgaarden Marsvinslund vidner ogsaa om hans Tilknytning til Egnen. Han og hans Frue, Anne Helvig Gyldenstjerne, har endvidere taget sig af Kirkerne, idet Vium Kirke har en Prækestol og en Altertavle i Renaissancestil, og da deres Vaaben og Aarstallet 1652 staar paa Altertavlen, er de sikkert begge skænkede af dem. I Sjørsløv Kirke findes ogsaa et Par Laager til Stolestader med deres Vaaben og et Par andre med Peder Marsvins og Mette Brahes Vaabener.

Jørgen Marsvin ejede meget andet Gods end Avnsbjærg, men nu var det paa Hældningen med de gode Tider. Jørgen Marsvin var endda paa Knæene før den store Nedgang, som først for Alvor tog ved efter Svenskekrigene. I 1647 var han temmelig forarmet. 1655 solgte han Avnsbjærg og Marsvinslund, og han, der foruden disse Gaarde havde ejet Store Restrup, Bækmark, Slemstrup, Faarevejle og Gods i Skaane, tilbragte sine sidste Aar paa Bondegaarden Abildgaard i Hornum Sogn, som han fik af Kongen til Tak, fordi han i de onde Aar havde forstrakt Kronen med Laan og lidt store Tab derved, thi det Krongods, der udlagdes til Kronens Kreditorer, var ofte saa medtaget, og Tiderne efter Krigene saa slette, at det var en mere end maadelig Erstatning, de fik, for deres Konstanter.

1655 var Avnsbjærg og Marsvinslund blevet købt af Rigsmarsken Anders Bille til Damsbo paa Fyn, som dog straks overlod Gaardene til sin Søn Erik til Løgismose, der var gift med Mette Rosenkrantz, og hun blev ved at holde Gaardene ogsaa i sit næste Ægteskab med den, som var hendes tredie Mand, Niels Krabbe, og først som Enke efter den sidste

solgte hun i 1669 Ejendommene til Christopher Ulfeld, der døde Aaret derpaa, og hans Enke bragte Gaardene til sin næste Mand Grev Otto Rantzau til Rosenvold og Boller, som var en meget velhavende Mand, der ogsaa bragte Avnsbjærg paa Fode igen.

Om Gaardens Drift paa de Tider giver Matrikulen af 1688 gode Oplysninger. Selve Hovedgaardstaksten var paa godt 51 Tdr. Ager og Eng, men 5 Bøndergaarde og 5 Huse var yderligere blevet inddragne under den, saa at der blev $66\frac{1}{2}$ Td., dertil kom saa $3\frac{1}{2}$ Td. Skovskyld og $4\frac{1}{2}$ Td. Mølleskyld, saa at vi i alt kommer op paa $74\frac{1}{2}$ Td. for Hovedgaarden. Jordene brugtes i 4 Aar til Rug, Byg, Havre og Havre og fik derefter Lov at hvile 10–12 eller 16 Aar efter deres Beskaffenhed, og Foldudbyttet var ikke stort; et Hundrebaar senere, da Driften var forbedret og omslagt, regnede man endnu kun med 3–5 Fold. Af Hø var der ca. 369 Læs om Aaret. Det var store Arealer, Hovbønderne her havde at drive, senere er Gaardene Risbak, Steensborg, Donsborg, Duelund og Liselund skudt frem, og der er endda blevet en god Lod tilbage til Hovedparcellen.

Grev Rantzaus yngste Søn Otto arvede Avnsbjærg i 1719, men solgte den allerede i 1732 til Kommerceraad Steen Jørgensen, der kom fra Fyn. Som saa mange andre, der i de Aar rykkede ind paa de gamle Adelsgaarde, havde han først været Ridefoged og samlet sig Penge sammen i den Bestilling, og naar de Folk først havde Gaardene købt og var blevet Herremænd, ansøgte de allerunderdanigst Majestæten om en Titel og blev da Kommerceraader eller Kancelliraader. Saa kom de i Rangen, og deres Madammer blev Fruer, og selv fik de Lov at betale Rangskat til

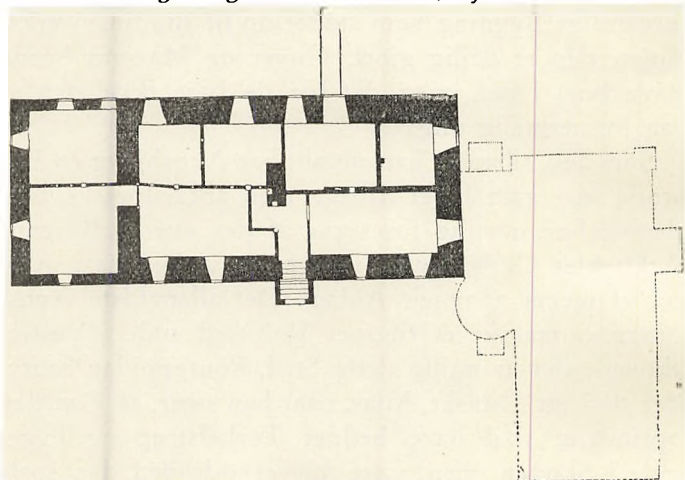
den altid slunkne Statskasse, saa det var en udmærket Ordning.

Inden vi gaar over til at berette om Avnsbjærg under det nye Regimente, kunde det være paa Tide at se lidt paa dens Bygningshistorie, og der maa jeg bede Dem foreløbig slet ikke se paa den i Stil saa ærværdige Bygning, som støder op til Bindingsværksfløjen, den er dejlig gjort, Gøyer og Marsvin burde have boet i den, men det har de bare ikke, den er saa fornærmelig ung.

Som jeg allerede har omtalt, har Avnsbjærg en Historie, der gaar langt tilbage, men arkæologiske Undersøgelser, navnlig foretagne af den ene af Borgens Arkitekter, C. M. Smidt, beviser, at vi her staar overfor et meget gammelt Anlæg. Det allerældste Avnsbjærg er maaske et tilgroet Voldsted inde i Vester-skoven; det er mulig dette Sted, Pontoppidan hentyder til i sit Danske Atlas, naar han siger, at Gaarden oprindelig skal have heddet Torkelstrup og ligget inde i Skoven, men være blevet øde ved den sorte Døds Tid. Løvenbalkernes Avnsbjærg har derimod rimeligvis ligget paa den nordre af de to Holme, hvorpaa Gaarden ligger, længst ud mod Engene, hvor Forsvaret var lettest.

Af Eline Gøyes Jordebog ved vi, at Mogens Gøye byggede »det store Korshus« paa Avnsbjærg, og det er sikkert denne velhavende Mand, der har fundet Forholdene paa nordre Holm for trange og flyttet Borggaarden ned paa søndre Holm, og Kældrene under Vestfløjen er Middelalder, i hvert Fald for nordre Rums Vedkommende, hvor Murene er af Munkesten og 1½ Meter tykke, mens det sydligere Rum tidligst kan stamme fra sidste Halvdel af 16. Aarhundrede.

Fra hans Tid stammer sikkert det trefløjede Anlæg, som Blicher beskriver i Røverstuen, og som vi ogsaa kender fra Pontoppidans danske Atlas, hvor det hedder: »Borgegaarden bestaar af et anseligt Hus, tre Etager højt, foruden grundmurede Kældere. Tømmeret overalt Eg af ugemeen Størrelse, Bjælkerne 18 Alen

Plan af Avnsbjergs gamle Hovedbygning (nu som i tidligere Tid Vestfløj) med Omrids af den nye Nordfløj, opført 1917—18 ved Arkitekterne H. Lønborg Jensen og C. M. Smidt. (Laant af Henrik Koppels Forlag)

lange, som er Husets Vidde, hvilke i Kælderne ligge saa tæt, at man ej kan stikke en Haand derimellem. Spærlægterne er af savskaaren Riseg 24 Alen lange. Paa den søndre grundmurede Gavl staar i Jernankere E. B. M. R. 1656 c: Erik Bille og Mette Rosenkrantz. Men det øvrige af denne Bygning synes at være meget ældre. Samme er nu moderne indrettet. Derforuden tvende andre Huse af Mur og Bindingsværk«. Det Bind af Danske Atlas er trykt 1768, og Beskrivelsen er vel nogle Aar ældre. Af Mogens Gøyes store Kors-

hus er nu kun den enetages Hovedbygning tilbage, og af de to andre Længer i Nord og Øst intet. Da der gravedes Grund til den nye Fløj, fandt man dog et Stykke af Fundamenterne og Kældergulvet i Nordfløjen, hvis Dybde og Dimensioner svarede nogenlunde til Kælderen i Vestfløjen, om end Bygningen har været noget smallere, hvorfor denne Fløj maa antages at have været opført samtidig med Vestfløjen. Yderligere er der fundet Fundamenter til et Taarn midt for det ældste Kælderparti paa Østsiden, det har formodentlig været Trappetaarn, og paa Bygnings Yderside er fundet et Fundament af en Mur vinkelret paa Kældermuren, maaske Resterne af et andet Taarn, beregnet paa Forsvar, saaledes at disse to Taarne paa den ret korte Bygnings Sider har givet den en Grundplan som et Kors. Det er saaledes sandsynligt, at hele det trefløjede Anlæg skyldes Mogens Gøye, dog maa jeg nævne, at Godsejer Neergaard, der har givet et saa udmærket Bidrag til Gaardens Historie i Lysgaard Herreds Aarbog 1925, dér fremsætter den Hypotese, at den ældste Kælder er ældre end Mogens Gøyes Tid, da den svarer til Underdelen af Vinderslevgaard, der ejedes af Peder Eriksen Løvenbalk samtidig med Avnsbjærg, saaledes at allerede denne Løvenbalk skulde have paabegyndt Borggaarden paa dette Sted.

Af det Tømmer, der endnu sidder i Hovedbygningen, har Arkitekt Smidt dog sluttet, at det stammer fra forskellige Tider, saaledes Renaissanceprofiler fra Slutningen af 16. Aarhundrede, der ikke kan være fra Mogens Gøyes Tid, men yngre, rimeligvis fra Christopher Gøyes eller hans Enkes Tid, hvorfor det maa antages, at de var føjet til Mogens Gøyes Hus. Det

næste større Arbejde har sikkert været Bygningens Forlængelse mod Syd til den grundmurede Gavl med Erik Billes og Mette Rosenkrantzes Bogstaver og Aarstallet 1652, som Pontoppidan omtaler, og den daterer altsaa sig selv, dog stammer den Mur, der nu staaer, fra Steen de Steensens Tid. Kun er Gavlens øverste Parti meget yngre, nemlig fra vor Tid.

Steen de Steensen var Søn af Kommerceraad Steen Jørgensen, men han bragte det endnu videre i Fornemhed, thi han blev adlet, og han blev Etatsraad og var først gift med en Moldrup og derefter med den fuldblods Frøken Schinkel.

Steensens Ejertid fra 1754 til 1793 blev af afgørende Betydning for Avnsbjærg. Hovedbygningens to øverste Etager blev pillet ned, Gavlene afvalmedes, og der fremkom saaledes et meget beskedent, men ganske yndefuldt Hus, mere borgerligt end adeligt. Ogsaa Lade- gaarden undergik store Forandringer. Den laa Syd for Borggaarden aaben mod Nord. Vestfløjen var Hestestald og opførtes af Steensen af Bindingsværk, hentet fra Hovedbygningen, og var dobbelt saa lang som denne, idet det var Tømmeret fra 2 Etager, der her medgik til et Stokværk. Sydfløjen var Laden, der havde Bindingsværk i Østgavl og Nordside, men ellers var Grundmur.

I den Lade sad et Tømmerstykke med følgende Indskrift:

Tre gang ved Trendes hjælp Tre Deele Bygt er Blevn,
Den Ældste Midter Deel er sat, da mand har skreven 1715.
Fuldkommen Laden staaer, Gud fylde den hvert Aar,
Gud lad den staa til Aldt af Ælde seent forgaar.

Steen Steensen 1757. Catarine Elisabeth Moldrup.

Disse fromme Ønsker tog en eller anden Vaga-

bond ikke Hensyn til, Laden og Indskriften gik op i Luer i 1911, men efter hvad Godsejer Neergaard har fortalt mig, var de nu heller ikke udtalt over den Lade, som bar Indskriften, og der var heller intet, der tydede paa, at den var blevet til i tre Omgange. Fra Duelund er Indskriften kommet til Avnsbjærg, og den skal oprindeligt have siddet i en Lade, der stod i Ladegaardsmarken, hvor første Trediedel maa være opført i Grev Otto Rantzaus Tid, den næste af Steen Jørgensen og Resten af Steen Steensen. Ladegaardens Østfløj var endelig den grundmurede Kostald.

Steensen gjorde ogsaa Avnsbjærg til en hyggelig Gaard ved omfattende Haveanlæg med Lindealléer og Lysthuse. Lindealléen, der fra Viborgsiden fører til Parken gennem Skoven, har han plantet, ligeledes Alléen ved Hovedbygningen og de høje Linde i Parken og paa Volden. Avnsbjærg Skov var han ogsaa meget interesseret i, saa at den blev bekendt vidt og bredt som en af de skønneste Skove paa disse Egne, ligesom den fra gammel Tid havde været det Sted, Ungdommen fra Omegnen søgte til for at fejre Pinsen.

Grundlaget for det hele er dog, at Markerne er i Orden, og paa dette Omraade reformerede han ogsaa tildels af Hensyn til den Hoveriforening, han var lovlig forpligtet til at indgaa med sine Fæstebønder, saaledes at hver nøjagtig vidste, hvad han var pligtig til, og Markerne blev da delt i 16 lige store Vange paa ca. 44 Tdr. Land. Det var et forholdsvis ret skikkeligt Hoveri, der krævedes af Fæstebønderne, nemlig 10 Pløjedage, 34 Spænddage og 62 Gangdage af hver Halvgaard. Under Gaarden hørte da ca. 317 Tdr. Hartkorn Fæstegods, men Steensen sad paa sine gamle Dage ikke godt i det. Allerede i 1787 averter

rede han alle sine Ejendomme til frivillig Auktion, men uden Resultat. 1789 blev et Laan paa 16,000 Rdlr., for hvilket Svogeren Schinkel paa Hald kautio- nerede, opsagt, og da han ikke vilde gøre noget for at redde Steensen, skulde der være Registrering paa Gaarden den 9. November 1790, men han blev dog hængende til 1793, da han flyttede til Afbyggergaarden Liselund og afhændede Avnsbjærg til Hans Ammitzbøll, en dygtig Landmand, der forstod den nye Tid, der krævede Landsbyernes Udskiftning af Fællesskabet og en passende Mængde Gaardes Udflytning ud paa Bymarkerne, saaledes at hver Mand fik sit eget og Lodder af en fornuftig Form.

Disse Udskiftninger gav Godserne en meget forøget Værdi, fordi det derved blev lettere at sælge de enkelte Bøndergaarde til de Fæstere, der sad paa dem. Krigstiderne paa Napoleons Tid gav gode Priser paa Landbrugsprodukter, og det blev en sikker Vej til Rigdom at købe Godser og sælge Bøndergodset fra, og Godsslagtere var der nok af. Som Parthaver havde Ammitzbøll Birkedommer Erik Christian Møller til Møllerup, der var en af Slagsen, og værre endnu blev det, da de solgte den til Generalauditør Hans Jakob Lindahl, der havde en fremragende Øvelse i at slagte Godser. At Bøndergodset blev solgt fra, skal jeg dog ikke bebrejde dem. Fæsteforholdet var til Fortræd baade for Godsejer og Bonde, idet begge Parters Dispositionsfrihed var saa indskrænket af Lovgivningen, at ingen af dem kunde faa det Udbytte af Jorden, som burde være muligt; men naar de ogsaa splittede selve Hovedgaardenes Jordtilliggende, saa at Grundlaget for deres fortsatte Eksistens faldt bort, øvede de ingen god Gerning. Saa galt gik det dog ikke Avns-

bjærg, selv om Duelund med 20 Tdr. Hartkorn, Donsborg, Stensborg og Risbak i disse Aar udparcelleredes af dens Tilliggende.

1820 solgte Lindahls Enke, Maren Svindt, Hovedparcellen med 30 Tdr. Hartkorn Ager og Eng og 2 Tdr. Skovskyld til Tiendekommissær Laurids Christian Djørup, der altsaa traadte til, da Landbrugskrisen var paa sit højeste¹⁾, men han var dygtig og forbedrede Jorderne ved Mergling. Han var ogsaa i Stand til at opdrage en stor Børneflokk, i hvilken var senere saa kendte Folk som Lægerne Michael og Frans Casper Djørup og Præsten Christian Djørup, men Gaarden kom dog ikke i noget varigt Forhold til Djørup-Slægten, thi i 1832 solgtes den og havde endnu 4 Ejere, inden den i 1853 blev købt af Peter Christopher Neergaard, der havde ejet Julianeholm i Vivild Sogn. Hvis Avnsbjærg atter skulde blive en anstændig Gaard, var det ogsaa paa Tide, at den kom ud af denne Vals fra Haand til Haand, hvor Lyngen var vokset helt ind i Gaarden, og det skete med Neergaard-Slægtes Tiltrædelse. Den nye Ejer stammede fra Gunderslevholm paa Sjælland, hvor Slægten navnlig har holdt til, og baade Marker og Bygninger nød godt af, at der nu arbejdedes paa langt Sigt.

I Markerne toges der navnlig fat paa Dræning, og der gravedes en stor Kanal mellem Vesterskoven og Engen. Med Avnsbjærgs Bygninger var der siden Steensens Dage ikke foretaget andre Forandringer, end at Borggaardens to gamle Nord- og Østfløje, som endnu er angivne, paa et Matrikulkort fra 1815, (se S. 131) var blevet erstattede med en Nordlænge og en Sydlænge,

¹⁾ 1 Td. Byg kostede i 1820 kun 1 Rbd. 60 Sk. og havde i 1817 kostet 8 Rbd. 40 Sk.

saaledes at Borggaarden nu var blevet aaben mod Øst og havde Indkørsel gennem den nye Sydfløj, og Neergaard gjorde ingen Forandringer heri. I 1866 havde Gaarden et lille Besøg af Meier Goldsmidt, da han gjorde sin Hederejse i Viborg-Egnen for at berette om Blichers Hjemstavn, og han fortæller da, at det første man ser af Gaarden er meget anseligt: de nyopførte Mejeri- og Staldbygninger, mens han fandt Borggaarden, der ganske vist omfattede en stor Gaardsplads, meget beskeden. Der var dog Byggeplaner fremme, »den nuværende Ejer, Hr. Neergaard, har som klog Landmand begyndt med det, der hører til Gaardens Drift, og ladet det stadselige og bekvemmelige vente til sidst«.

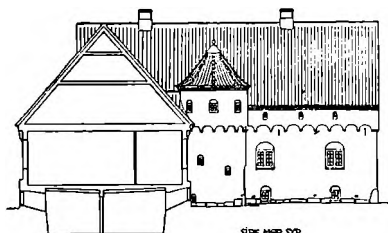
Foruden Mejeri og Forpagterbolig byggede Neergaard en Fortsættelse af den store Tærskelade mod Vest med den Portindkørsel, som heldigvis staar den Dag i Dag, og en Herskabsstald, men Borggaarden havde han intet faaet gjort ved, da han afgik ved Døden i 1870. Hans Enke Ida Louise Amalie Lausen overtog derefter Gaarden, der dog dreves af Forpagter – navnlig J. Winkel var her en meget kendt Landmand –, indtil hun i 1883 lod sin Søn Christopher overtage Driften. Da Fru Neergaard efter sin Mands Død havde taget Ophold i København, nedreves Borggaardens ret slet byggede Nord- og Sydfløje som overflødige, saaledes at der for Herskabet nu kun var det gamle enetages Stuehus tilbage, unægtelig en meget beskeden Hovedbygning, thi den havde ikke engang de brede Gavlkviste, hvormed den nu fremtræder. Saaledes som den staar nu, kom den til at se ud 1897, da den restaureredes af Arkitekt Wiinholt med Bistand af Professor Erik Schiødte.

Alt Bindingsværket og Murene blev taget ned lige til Sokkelen, og alt rettedes op og indmuredes, og heldigvis brugtes igen Munkesten til Udbedringen, men det kneb med at faa det nye Bindingsværk svært nok. Et solidt og værdigt Hus er der dog kommet ud af denne Ombygning, og vi maa skønne saa meget mere paa den Bygning som den eneste Rest af det gamle berømmelige Avnsbjærg.

Efter Fru Neergaards Død i 1907, ejedes Gaarden i Sameje af hendes to yngste Sønner, og i 1916 blev igen den yngste af dem, den nuværende Godsejer, Enebesidder, og uden at gaa nogen af Avnsbjærgs tidligere Ejere for nær, tør det nok siges, at Peter Johansen Neergaard nu er den, der er blevet Avnsbjærgs Skæbne, dels frivilligt, dels ufrivilligt.

Til den frivillige Indsats maa først og fremmest regnes den lille Renaissanceborg, der skød frem paa den gamle Hovedbygningens nordøstre Hjørne i Aarene 1917–18, som er fremstaaet af et forstaaende Samarbejde mellem Bygherren og to af vore bedste Arkitekter, C. M. Smidt og Harald Lønborg Jensen, der næppe overgaas af nogen i intim Forstaaelse af gammel dansk Bygningskunst. Det lille Trappetaarn i Hjørnet mildnede Overgangen mellem den gamle og den nye Bygning; i det vinder en Egetræsvindeltrappe sig op. Hver Fjæl har fuld Trintykkelse og det af Træ fra Gaardens egne Skove og fra Hvedholm ved Faaborg. Bygningens Indre svarer til dens Ydre, og dens Dekoration er udført af Johannes Malling, som i mange Aar havde restaureret Kirker for Nationalmuseet, altsaa ogsaa en Mand, der havde Forudsætninger for at genskabe Fortids Kunst, og det blev hans sidste større Arbejde, inden den spanske Syge

gjorde det af med ham. Ellers er det Haandværkere her fra Egnen, der har præsteret dette Stykke Arbejde,

Den nye Nordfløj

og Stenene er fra jyd-
ske Teglværker, saa
denne Gæstefløj kan
ikke føles som frem-
med i Lavet.

De ufrivillige For-
andringer, der er sket
i Apoteker Neergaards
Tid, skyldes en Ræk-

ke af Ildebrande. I 1911 brændte hele Avlsgaarden, undtagen Forpagterboligen og Svinegaarden. En Del af de gamle Mure brugtes dog igen, saaledes Ladens Sydmur, der indgik i en ny Kostald, og Murene til den gamle Kostald i Østfløjen brugtes til Hestestald, men Porthuset var det eneste, som helt blev reddet, dog er dets Gavle blevet ombygget. 1921 stak en Vagabond ved Navn Simonsen Ild paa Laden, der brændte tilligemed Kostalden. Nye Bygninger opfø-
res derpaa paa samme Sted, og Tømmeret til dem hentes næsten udelukkende i Avnsbjærgets egne Skove, og Tagspaanen, over hvilket Tagpappet lagdes, var ogsaa derfra. Dermed er vi ikke færdige med Brandene; hidtil var Forpagterboligen blevet sparet, men 1925 gik den op i Luer, og siden er en ny opført efter Teg-
ninger af Arkitekt A. P. Nielsen i Kellerup, men Eje-
ren har gjort en betydelig Indsats med Hensyn til Ind-
retningen, saaledes at man her finder Vadske med varmt og koldt Vand, Bad, W.C., Tørrestue for Ar-
bejdstøj, saaledes at det ældgamle Avnsbjærg her ikke blot er paa Højde med, men snarest forud for Samtiden.

Meget gammelt er der altsaa ikke levnet her paa Avnsbjærg, men een Ting af høj Ælde, som lykkeligt har undgaaet alle Brandene, maa jeg dog endnu nævne, nemlig den gamle Klokke, der nu hænger i Porthuset. Paa den staar: »Hjelp os Gud, Altid er Gud med os, Hvo kan da være imod os. Herr Anders Bilde Ridder til Syholm lod mig støbe Anno 1548«.

Pontoppidan fortæller i Danske Atlas, at denne Klokke i Forbindelse med et Slagur sad paa den midterste af Borggaardens tre Fløje, altsaa i den, der ifølge Blicher beboedes af Tyendet lige fra Ridefogden til Svinedrengen, men hvorledes den er kommet til Avnsbjærg, vides ikke. Godsejeren har paavist, at Anders Billes Kones Broder var gift med en Søster til Christopher Gøye, og det kunde da tænkes, at den ved Køb eller Gave er kommet til denne Ejer af Avnsbjærg, og nogen bedre Løsning kan vist ikke gives. Ganske vist var Gaarden et Par Aar i Rigsmarsken Anders Billes og hans Søn Eriks Besiddelse, men paa Billernes Stamtavle er de saa langt borte fra Anders Bille til Søholm, at Klokken vanskeligt kan være gaaet den Vej.

Nu sidder det gamle smedede Slagværk oppe paa Hovedbygningen i Forbindelse med Uret der, og Klokken blev efter Branden i 1911 anbragt, hvor den nu sidder, over Porthuset. Lutter Medgang og glade Timer kan den ikke ringe ind, men jeg vil ønske, at den ogsaa i Fremtiden maa sende sine Toner ud over et Avnsbjærg, hvor der er godt at være, og at der altid her paa Stedet maa bo Folk med Øre for Klanen fra de fjerne Tider.